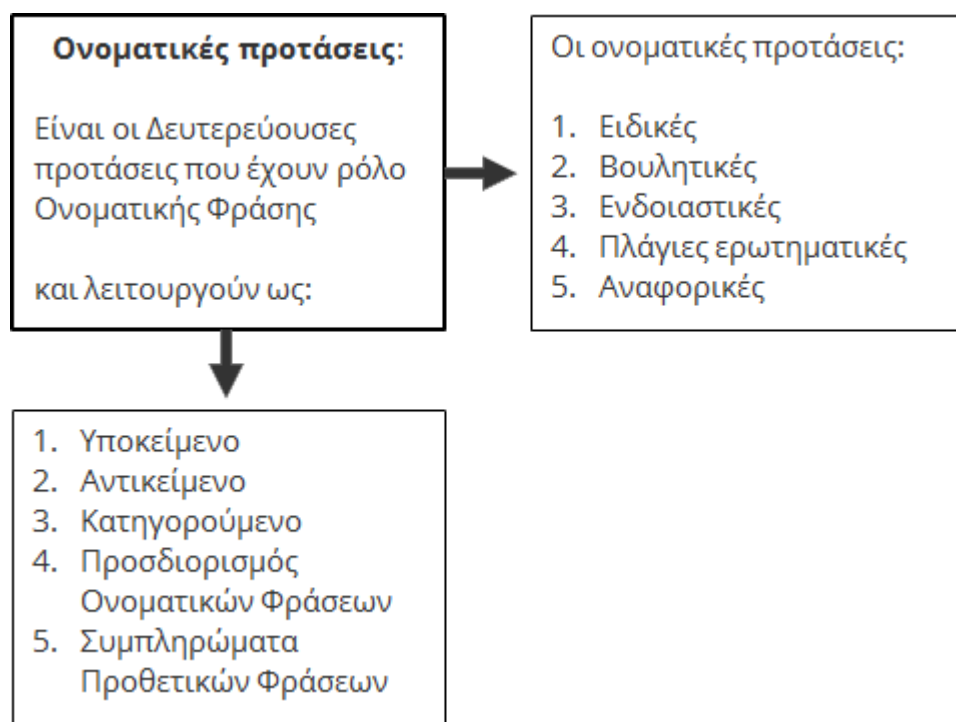

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. Ειδικές

Οι Ειδικές προτάσεις εξαρτώνται από ρήματα των οποίων το υποκείμενο εκφράζει μια άποψη (λέω, δηλώνω, τονίζω κτλ), αναφέρεται σε μια γνωστική λειτουργία (γνωρίζω, θυμάμαι, πιστεύω κτλ), ή παρουσιάζει την αντίληψή του (βλέπω, ακούω, καταλαβαίνω κτλ) σχετικά με ένα γεγονός ή μια κατάσταση.

- Είναι ψέμα **ότι ο Ολυμπιακός είναι η καλύτερη ομάδα στην Ευρώπη** [Υποκείμενο απρόσωπου ρήματος].
- Φημολογείται **ότι θα μειωθεί η φορολογία στα καύσιμα** [Υποκείμενο ρήματος παθητικής διάθεσης].
- Της είπε **πως θα την αγαπάει για πάντα** [Αντικείμενο του ρήματος].
- Η φήμη **ότι θα γίνει απεργία** αποδείχτηκε αληθινή [Προσδιορισμός, επεξήγηση δηλαδή, ονοματικής φράσης. Εδώ, προσδιορίζεται η φράση η φήμη].

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

2. Βουλευτικές

Οι Βουλευτικές-συμπληρωματικές προτάσεις εξαρτώνται από (συνδυάζονται δηλαδή με) ρήματα των οποίων το υποκείμενο εκφράζει **επιθυμία, ευχή, σχεδιασμό**, και γενικότερα τη **βούληση** (θέληση) να επιτευχθεί ένα αποτέλεσμα ή ένας στόχος.

- Θέλω **να μ' αγαπάς όπως και πρώτα** [Αντικείμενο του ρήματος της κύριας , «Θέλω»].
- Ένα πράγμα μόνο δεν θέλω, **να μου λες ψέματα**
[Προσδιορισμός, επεξήγηση δηλαδή , ονοματικής φράσης. Εδώ, προσδιορίζεται η φράση ένα πράγμα].
- Απαγορεύεται **να καπνίζετε μέσα σε κλειστούς χώρους**
[Υποκείμενο τριτοπρόσωπου (απρόσωπου δηλαδή) ρήματος].

3. Ενδοιαστικές

Οι Ενδοιαστικές-συμπληρωματικές προτάσεις εξαρτώνται από (συνδυάζονται με) ρήματα των οποίων το υποκείμενο δηλώνει φόβο, ανησυχία, αγωνία, αβεβαιότητα.

- Φοβάμαι **ότι θα βρέξει**. [Αντικείμενο ρήματος]
- Φοβάμαι **μήπως βρέξει**. [Αντικείμενο ρήματος]
- Κάθε μέρα είχε την ίδια αγωνία **μήπως τον διώξουν απ τη δουλειά**.
[Επεξήγηση στο «αγωνία»]
- Με φοβίζει πολύ **μήπως δεν γράψω καλά** [Υποκείμενο της κύριας]

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

4. Πλάγιες ερωτηματικές

Με τις Πλάγιες Ερωτηματικές προτάσεις αποδίδουμε, από τη δική μας οπτική γωνία, ευθείες (άμεσες) ερωτήσεις που διατύπωσε κάποιο άλλο πρόσωπο. Οι Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις συνοδεύουν ρήματα που δηλώνουν **ερώτηση, απορία** (ερωτώ, προβληματίζομαι, αμφιβάλλω κτλ) ή **γνωστική κατάσταση** (μαθαίνω, καταλαβαίνω, σκέφτομαι κτλ).

Οι Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις εισάγονται κατά κανόνα με τους συνδέσμους **αν** και **μήπως**.

Οι Πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις, όπως και οι ευθείες ερωτήσεις, εκφράζουν ολική ή μερική άγνοια.

Ολικής άγνοιας (αυτός που κάνει την ερώτηση έχει ολοκληρωτική άγνοια γι' αυτό που ρωτά, η ερώτηση του έχει να κάνει με το περιεχόμενο όλης της πρότασης)

- Ρώτα τον Νίκο **μήπως** θέλει τίποτα
- Προβληματιζόταν για το **αν** έπρεπε να κάνει αυτό το ταξίδι.
- Ξύπνησε και αναρωτιόταν **μήπως** ονειρεύεται.

Μερικής άγνοιας (αυτός που έχει την απορία γνωρίζει ήδη κάτι αλλά όχι ολοκληρωμένα. Στο πρώτο παράδειγμα αποκάτω, αυτός που ρωτά γνωρίζει ότι κάποιος κέρδισε τις εκλογές αλλά δεν ξέρει ποιος. Η απορία του έχει να κάνει με μια λέξη της πρότασης . Στο πρώτο παράδειγμα με τη λέξη «ποιος»)

- Δεν μάθαμε ακόμη **ποιος** κέρδισε στις εκλογές.
- Προβληματίζομαι για το **ποια** λύση από τις δύο είναι πιο σωστή.
- Ρωτούσε επίμονα **πότε** γύρισα στο σπίτι.

5. Αναφορικές ονοματικές

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

προτάσεις

Με τις Αναφορικές ονοματικές προτάσεις έχουμε τη δυνατότητα να προσδιορίσουμε ουσιαστικά, δηλαδή να τους αποδώσουμε **ιδιότητες**.

A) Αναφορικές ονοματικές προσδιοριστικές προτάσεις.

Αυτές οι προτάσεις προσδιορίζουν έναν όρο (μια λέξη) της κύριας πρότασης. Του δίνουν μια ιδιότητα. Αν η ιδιότητα αυτή είναι (ή τη θεωρούμε) απαραίτητη, οι αναφορικές προτάσεις λέγονται προσδιοριστικές

Πχ. «**Η μέρα που θα ξεκινήσουμε διακοπές** πλησιάζει»

[Εδώ, η δευτερεύουσα αναφορική ονοματική πρόταση που βλέπεις με την έντονη γραφή , προσδιορίζει, δίνει μια ιδιότητα δηλαδή στη λέξη «μέρα» της κύριας πρότασης]

B) Αναφορικές ονοματικές προσθετικές προτάσεις

Όταν όμως οι ιδιότητες που αποδίδουμε σ' ένα όνομα είναι γνωστές ή δεν τις θεωρούμε απαραίτητες, οι αναφορικές προτάσεις λέγονται προσθετικές: προσθέτουν ιδιότητες δηλαδή τις οποίες θα μπορούσαμε να παραλείψουμε.

Πχ «**Ο Γιώργος, που ξέρεις πόσο σε αγαπάει**, λυπήθηκε με τη συμπεριφορά σου».

[Εδώ η πληροφορία για τον Γιώργο για το πόσο αγαπάει είναι μια πληροφορία που θα μπορούσε και να παραληφθεί]

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Γ) Οι ελεύθερες αναφορικές προτάσεις

Ελεύθερες αναφορικές ,ονομάζουμε τις αναφορικές προτάσεις που εισάγονται με αναφορικές αντωνυμίες ή με τα **επιρρήματα** τόπου (όπου, οπουδήποτε), χρόνου (όποτε, οποτεδήποτε), ποσού (όσο, οσοδήποτε), και τρόπου (καθώς, όπως). Επειδή αυτά τα επιρρήματα εισάγουν αναφορικές προτάσεις ονομάζονται και **αναφορικά επιρρήματα**.

Πχ « **Όποιος** αναπνέει τον μολυσμένο αέρα αρρωσταίνει.

« Διάβαζα **όση** ώρα σε περίμενα».

« Ήταν δύσκολος ο χρόνος **που** έφυγε».

« Το βουνό **το οποίο** βλέπετε είναι το ψηλότερο της περιοχής».

«Μπορείς να κάνεις **ό,τι** θες».

« Έριξε τόση βροχή **όση** δεν είχε ρίξει σε ένα χρόνο».